

Maandelijkse inzichten

Economisch, sociaal en politiek nieuws

JULI 2024

Economie

Excessief begrotingstekort

De Franse Rekenkamer (Cour des Comptes) heeft zijn rapport gepubliceerd over de staat en de vooruitzichten van de overheidsfinanciën. Volgens hen was 2023 een zeer slecht jaar qua beheersing van de uitgaven en wordt 2024 een risicovol jaar. Het geplande traject naar 2027 om onder de 3% begrotingstekort te komen, is niet geloofwaardig en onrealistisch. De leden van de Cour (magistraten) hebben een simulatie gemaakt van het begrotingstekort door enkele, door hen als te optimistisch beoordeelde, variabelen licht te veranderen. Bijvoorbeeld, als de verwachte economische groei niet 1,35% bedraagt maar 1%, dan komt het begrotingstekort nooit onder de 3% en zal de overheidsschuld blijven groeien (110% van het BNP in 2023). De magistraten veroordelen ook de belasting- en sociale lastenverlagingen van de afgelopen jaren, die sinds 2018 €60 miljard bedragen zonder dat daar bezuinigingen tegenover stonden. Ze bekritiseren eveneens dat er geen enkele structurele bezuinigingsmaatregel is genomen sinds het einde van de COVID-pandemie, en vooral niet in 2023. Frankrijk is na Griekenland en Italië het derde land met de hoogste schuldenlast en het tweede land met het hoogste begrotingstekort. Italië heeft echter een positief saldo voor het betalen van de rentelasten, Frankrijk niet. De schuldenlast als percentage van het BNP is 15 procentpunten hoger dan voor de COVID-crisis en bedraagt nu 50 procentpunten hoger dan die van Duitsland.

De Europese Commissie gaat binnen enkele dagen een voorstel doen om een procedure te beginnen tegen zeven landen, waaronder Frankrijk, voor een excessief begrotingstekort. Frankrijk kan dan worden verplicht om snel een plan te presenteren om weer onder de 3% begrotingstekortnorm te komen, binnen een redelijke termijn. De andere zes landen hebben al toegezegd om in 2026 weer onder de 3% te komen.

Economie

Bedrijven in moeilijkheden

Een aantal Franse bedrijven verkeren in moeilijkheden of dreigen failliet te gaan. Caddie, de Franse producent van winkelwagens, moet na drie surseances van betaling sinds 2012 nu echt de deuren sluiten, omdat er geen overnamepartijen zijn gevonden die bereid zijn om nog geld in de fabriek te investeren. Valeo, een fabrikant van auto-onderdelen voor diverse Europese autofabrikanten, zoekt een oplossing voor drie locaties in Frankrijk. Verkoop aan een derde partij heeft de voorkeur. De dalende vraag naar benzine- en dieselauto's, de sterke concurrentie uit Azië en de druk van de grote autofabrikanten dwingen Valeo om hun kostenbasis te verlagen. Een ander Frans bedrijf dat in de problemen verkeert is Duralex, de bekende maker van ovenvaste glazen schalen. Duralex heeft uitstel van betaling aangevraagd bij de rechtbank (Tribunal de Commerce) in Orléans.

Start-ups in de nucleaire industrie

Terwijl de nieuwe EPR-kerncentrale in Flamanville zijn eerste elektronen aan het Franse elektriciteitsnet gaat leveren en EDF deze pijnlijke bladzijde kan omslaan, heeft de “Haute Commissaire à l'énergie atomique” een mondeling examen afgenomen bij een twaalfstal start-ups in de nucleaire energieopwekking. Gedurende drie dagen zijn zij onderworpen aan vragen van een jury, samengesteld uit een groot aantal experts in kernenergie. Een Nederlands bedrijf, Thorizon, heeft ook deelgenomen aan deze exercitie. Alle aspecten zijn de revue gepasseerd: uraniumleveranties, concepten voor de reactoren, veiligheidsmaatregelen, het businessmodel en de financiering van het businessplan. De besten kunnen rekenen op blijvende steun van de Franse staat in het kader van het plan France 2030.

Sociaal

Armoede in Frankrijk

De armoedegrens in Frankrijk, 60% van het mediane salaris voor één persoon, bedraagt €1216. Het percentage huishoudens dat onder de armoedegrens leeft, blijft stabiel sinds 2018, op ongeveer 14%. Ondanks de media-aandacht en de perceptie van de politiek is dit percentage niet gestegen, zelfs niet tijdens de COVID-crisis, de stijgende energieprijzen en de inflatie, met name in de eerste levensbehoeften. De ongelijkheid in het bezit van vermogen in de Franse samenleving is ook niet gestegen sinds 2018. De ongelijkheid wordt gemeten met behulp van de Gini-index, die voor Frankrijk op 0,298 staat. Hierbij staat 0 voor 100% gelijkheid (iedereen verdient hetzelfde en iedereen heeft hetzelfde vermogen) en 1 voor volledige ongelijkheid (een kleine minderheid verkrijgt alle inkomsten en bezit al het vermogen). De Franse Gini-index is vergelijkbaar met die van Duitsland. Nederland en Scandinavische landen hebben een iets lagere index (minder ongelijkheid). Zuid-Europese landen zoals Italië, Spanje, Portugal en Griekenland hebben een hogere Gini-index (grotere ongelijkheid in de samenleving).

Politiek

Formatie van de nieuwe regering

President Macron heeft nu wel het ontslag aanvaard van de regering-Attal en heeft de regeringsploeg gevraagd om “voorlopig” de lopende zaken af te handelen. Dit betekent dat de ministers kunnen deelnemen aan de stemming in de Assemblée Nationale om hun voorzitter te kiezen. Het linkse Nouveau Front Populaire heeft woensdag 17 juli een kandidaat naar voren geschoven. Andere blokken hebben dat nog niet officieel gedaan. Het is een belangrijke post, nummer vier in de hiërarchie van de Republiek. Tevens zullen de voorzitters van de acht permanente commissies gekozen worden, waarbij vooral die van de commissie van Financiën belangrijk is en traditioneel naar de oppositie gaat, maar het is nog onbekend wie de oppositiepartijen zijn.

Een naam voor een kandidaat voor de functie van "premier-ministre" is nog niet aangekondigd door de drie blokken in de Franse Tweede Kamer. Links lijkt voorlopig nog te verdeeld om zich achter één persoon te scharen; de vier linkse partijen zijn al tien dagen aan het onderhandelen. Macron lijkt nog geen haast te hebben; hij hoopt nog steeds op een coalitie van een groep “redelijke” linkse parlementsleden, zijn eigen Ensemble-coalitie en Les Républicains. De kans dat deze groepen een regeringscoalitie vormen, lijkt op dit moment erg klein, vooral omdat Les Républicains tegen elke samenwerking met Ensemble en een linkse partij zijn. De opties voor een meerderheid in het parlement die een regering in staat stelt om te beginnen, zijn daarmee sterk verminderd. Een alternatief is een regering van experts/technici die voor elk onderwerp een meerderheid zoekt en voorkomt dat een motie van wantrouwen wordt aangenomen die de regering laat vallen. Ondertussen komen een aantal deadlines dichterbij: half september moet een conceptbudget worden opgestuurd naar het

Politiek

"Haute Conseil des Finances Publiques", een onafhankelijk forum dat de geloofwaardigheid van een budget beoordeelt zonder sanctiemogelijkheid, en naar de Franse Raad van State (Conseil d'État). Op 1 oktober moet het budget bij het parlement liggen voor discussie en stemming. Het parlement heeft dan 70 dagen om een uitspraak te doen over het budget. Als dat niet gebeurt, kan de regering per decreet en ordonnances regeren, maar alleen met een meerderheid in het parlement. Als er geen budget is goedgekeurd op 1 januari 2025, kan alles stoppen: geen belastingen meer geïnd, geen ambtenarensalarissen uitbetaald, etc. Rest nog Artikel 16 van de grondwet, dat de president de mogelijkheid biedt om het functioneren van de staat te continueren, maar dat artikel is geschreven met het oog op een militaire crisis, niet om een budgetblokkade op te lossen.